

Predpis na zvýšenie inštitucionálnej odolnosti Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV, v. v. i.

Vysoká inštitucionálna odolnosť organizácií Slovenskej akadémie vied (SAV) a dobrá informovanosť zamestnancov SAV o bezpečnosti výskumu (*trusted research*) sú nevyhnutnou súčasťou zabezpečenia kvalitného výskumu na medzinárodnej úrovni, ako aj nevyhnutnou súčasťou ochrany záujmov a dobrého mena SAV a organizácií SAV.

Článok 1

Koordinátor inštitucionálnej odolnosti v Jazykovednom ústave Ľ. Štúra SAV, v. v. i.

1. V záujme udržiavania vysokej úrovne inštitucionálnej odolnosti Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV, v. v. i., (ďalej len „organizácia“) voči pôsobeniu cudzej moci je v organizácii zriadená pozícia koordinátora inštitucionálnej odolnosti.
2. Koordinátor inštitucionálnej odolnosti organizácie
 - a) spolupracuje s koordinátorom inštitucionálnej odolnosti SAV (pozri Smernicu pre zvyšovanie inštitucionálnej odolnosti SAV),
 - b) prijíma od zamestnancov organizácie hlásenia o bezpečnostných incidentoch, t. j. o pokusoch o uplatnenie vplyvu cudzej moci alebo porušení predpisov týkajúcich sa medzinárodných kontrolných alebo sankčných režimov,
 - c) poskytuje konzultácie a poradenstvo v oblasti inštitucionálnej odolnosti pre zamestnancov organizácie,
 - d) uskutočňuje identifikáciu výskumných skupín, prístrojov, zariadení a technológií z hľadiska možného narušenia inštitucionálnej odolnosti.

Článok 2

Povinnosti zamestnancov a študentov

1. Zamestnanci a študenti organizácie sú povinní
 - a) správať sa tak, aby nedochádzalo k možnostiam uplatňovať vplyv cudzej moci v organizácii a aby nedochádzalo k porušovaniu predpisov týkajúcich sa medzinárodných kontrolných a sankčných režimov,
 - b) bez zbytočného odkladu hlásiť bezpečnostné incidenty (pozri čl. 1 bod 2 písm. b)),
 - c) pred uzavretím zmluvného vzťahu s externou organizáciou preveriť možné riziká spolupráce,
 - d) absolvovať pravidelné školenia týkajúce sa inštitucionálnej odolnosti, spravidla spolu so školením o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a školením o ochrane pred požiarom. Študenti sú povinní absolvovať školenie týkajúce sa inštitucionálnej odolnosti, ak o tom rozhodne koordinátor inštitucionálnej odolnosti organizácie.
2. Porušenie povinností podľa ods. 1 môže byť zamestnávateľom vyhodnotené ako porušenie pracovnej disciplíny zo strany zamestnanca.

Článok 3

Hlásenie bezpečnostných incidentov

1. Bezpečnostné incidenty sú hlásené koordinátorovi inštitucionálnej odolnosti organizácie bez zbytočného odkladu.
2. Koordinátor inštitucionálnej odolnosti organizácie hlásenie vyhodnotí, podľa potreby informuje štatutára organizácie a koordinátora inštitucionálnej odolnosti SAV, odporučí ďalší postup a informuje ohlasovateľa o riešení.

Článok 4

Hodnotenie rizík u partnerov (*due diligence*)

Zamestnanci zodpovední za prípravu zmluvy s externým partnerom sú povinní pred uzatvorením zmluvy vyhodnotiť riziká spolupráce s druhou zmluvnou stranou, predovšetkým z hľadiska možnosti poškodenia dobrého mena organizácie, SAV alebo zamestnancov organizácie, z hľadiska uplatnenia vplyvu cudzej moci, porušenia obmedzení vyplývajúcich z medzinárodných kontrolných a sankčných režimov a z hľadiska krádeže duševného vlastníctva. V prípade takéhoto rizika je zamestnanec povinný informovať koordinátora inštitucionálnej odolnosti organizácie.

Článok 5

Hlásenie bezpečnostných incidentov

Tlačové správy a verejné vyhlásenia týkajúce sa inštitucionálnej odolnosti organizácie musia byť konzultované s koordinátorom inštitucionálnej odolnosti a odsúhlasené štatutárom organizácie.

Článok 6

Záverečné ustanovenia

Tento predpis nadobúda platnosť po schválení správnou radou organizácie a účinnosť deň po jeho zverejnení na webovom sídle organizácie.

V Bratislave 4. septembra 2025

PhDr. Ľubor Králik, DSc.
riaditeľ Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra
SAV, v. v. i.

Dotazník na identifikáciu možného vplyvu cudzej moci

Tento dotazník¹ možno použiť na identifikáciu možného vplyvového pôsobenia cudzej moci v rámci organizácie Slovenskej akadémie vied (SAV). Vyplneniu dotazníku venujte, prosím, dostatočný čas a buďte vo svojich odpovediach úprimní. V prípade odpovede „áno“ doplňte svoj stručný komentár. Vaše poznatky sú dôležité aj pre ďalšie nastavenie vnútorných pravidiel SAV na identifikáciu možného negatívneho vplyvového pôsobenia cudzej moci.

1. Zaznamenali ste v minulosti tlak zo strany partnerských subjektov na to, aby ste odstránili citlivý obsah z prednášok, prezentácií, abstraktov, rukopisov a pod., alebo aby ste inak obmedzili akademickú slobodu Vášho bádania (napr. nevystavenie víz, vplyv na financovanie projektov a pod.)?
2. Viete o prípade, kedy uchádzačov o zamestnanie vo Vašej organizácii vyberá zahraničný subjekt?
3. Bola Vaša organizácia vystavená nátlaku, aby nepozvala alebo zrušila pozvanie hostí venujúcich sa citlivým témam?
4. Požadoval po Vás niekto za honorár vedecky potvrdiť nejaký názor (napr. výskum „na objednávku“ zo zahraničia)?
5. Viete o zmluvách uzavretých Vašou organizáciou, ktoré obsahujú požiadavky druhej strany na ich úplné alebo čiastočné utajenie (napr. nezverejňovať pôvod poskytovaných finančných prostriedkov alebo skutočného vlastníka partnerského subjektu)?
6. Viete o zmluvách uzavretých Vašou organizáciou, ktoré obsahujú politické vyhlásenia?
7. Riadia sa ustanovenia niektorých zmlúv, ktoré uzavrela Vaša organizácia iným právom než právom Slovenskej republiky, Európskej únie alebo Európskeho hospodárskeho priestoru (napr. ochrana údajov alebo ochrana duševného vlastníctva sa riadi právom krajiny mimo Európskeho hospodárskeho priestoru)?
8. Viete o zmluve, ktorú uzavrela Vaša organizácia a ktorá obsahuje rozhodcovskú doložku, napr. že prípadné spory bude rozhodovať zahraničný subjekt alebo súd, alebo iné pre Vašu organizáciu nevýhodné ustanovenia?
9. Máte pri spolupráci so zahraničnými partnermi rovnaké práva ako príslušní zahraniční partneri? Sú takéto zmluvy transparentné pre Vašu organizáciu, SAV a verejnosť?
10. Viete o pokuse cudzej moci preniknúť do Vašej organizácie (informačné systémy, databázy, zoznamy, kontakty, mená, projekty, výsledky výskumu a pod.)?

¹ Dotazník bol s miernymi úpravami prevzatý z prílohy „Pokynu Akademické rady Akadémie vied ČR č. 3 ke zvyšování institucionální odolnosti Akademie věd České republiky“ (2022).

11. Zaznamenali ste, že na Vašom pracovisku dochádza neznámym spôsobom k úniku citlivých informácií (osobná alebo výskumná činnosť)?
12. Domnievate sa, že mohlo dôjsť k neoprávnenému vstupu na Vaše pracovisko?
13. Viete o niekom, na koho je vyvíjaný neprimeraný nátlak v súvislosti s jej/jeho vedeckou prácou?
14. Pokúsil sa od Vás získať niekto informácie týkajúce sa výsledkov Vašej výskumnej činnosti neštandardným spôsobom?
15. Vyhrážal sa niekto Vám alebo Vaším kolegom v súvislosti s Vašou prácou?
16. Ovplyvňuje poskytovateľ finančných prostriedkov nezávislý priebeh Vašej vedeckej práce alebo závery Vášho výskumu?
17. Stretli ste sa s podozrivo vysokou ponukou honorára, ktorý svojou výškou nezodpovedal množstvu alebo náročnosti požadovanej práce?
18. Čelili ste vo Vašej organizácii nejakej forme odvety za pozvanie zahraničných kolegov alebo kvôli Vašej práci?
19. Varovali Vás alebo Vašich kolegov zástupcovia cudzej moci pred odvetou voči vedcom alebo študentom, ktorí sa venujú citlivým témam?
20. Mali ste niekedy pocit, že výskum uskutočňovaný vo Vašej organizácii poškodzuje schopnosť Vášho pracoviska získavať víza, nadväzovať zahraničné partnerstvá, alebo narušuje kontakty so zahraničnými partnermi či priamo s cudzími vládami?
21. Máte informácie o tom, že Vaši kolegovia alebo študenti boli sledovaní cudzou mocou pri účasti na politických akciách?
22. Podmieňovali príslušníci cudzej moci Váš odchod z ich krajiny Vaším súhlasom k spolupráci? Poskytli Vám svoje kontaktné informácie?
23. Trvala kontrola Vašich dokladov v cudzine výrazne dlhšie než u ostatných cestujúcich?
24. Fotografovali sa s Vami v cudzine pri podpise zmluvy, odovzdávaní významného daru, honorára či ocenenia Vám neznámi ľudia? Máte tie fotografie k dispozícii?